

**CIOCU' MIC
ȘI JOC DE GLEZNE**

Aventura mea
pe și pe lângă bicicletă

JENS VOIGT
împreună cu James Startt

PREDA PUBLISHING
PENTRU EROUL DIN TINE

Original Title: *Shut Up, Legs! My Wild Ride On And Off The Bike*

Copyright © 2016 by Jens Voigt.

All rights reserved.

Published by arrangement with Rodale Inc., Emmaus, PA, U.S.A.

© Preda Publishing, 2019, pentru prezenta ediție în limba română

ISBN 978-606-8965-02-4

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VOIGT, JENS

Ciocu' mic și joc de glezne : aventura mea pe și pe lângă bicicletă /

Jens Voigt împreună cu James Startt ; trad. din lb. engleză de Cezara

Andreea Dragomir. - București : Preda Publishing, 2019

ISBN 978-606-8965-02-4

I. Startt, James

II. Dragomir, Cezara (trad.)

796.61

Traducător: Cezara Andreea Dragomir

Redactor: Cristina Preda

Preda Publishing S.R.L.

Șos. Fabrica de Glucoză nr. 9B

București Sector 2 020339

Tel: 0734 444 359

www.predapublishing.com

Cuprins

	Introducere	9
1.	Copilăria în RDG	13
2.	Debutul în ciclism	23
3.	Cititul	33
4.	Unificarea Germaniei	39
5.	Primul contract la profesioniști	43
6.	În eșalonul superior	49
7.	Mutarea în Franța	55
8.	Prima victorie	61
9.	Primul Tur al Franței	67
10.	Perioada Crédit Agricole	79
11.	Prieteni	85
12.	Transferul la CSC	95
13.	Operațiunea Puerto	105
14.	Antrenamentul	117
15.	Sacrificiul	127
16.	Turul Germaniei	135
17.	Accidentul	145
18.	Armstrong	153
19.	Leopard Trek	163
20.	Familia	169
21.	Mâncare proastă, hoteluri mizerabile	177
22.	Cultul Jens	185

23.	Radio Shack	189
24.	Arta deschiderii unui avans	199
25.	Noi orizonturi	211
26.	Antrenament pentru Recordul Orei	219
27.	Recordul Orei	229
28.	Viața după ciclism	235
	Mulțumiri	243
	Despre autori	247

CIOCU' MIC ȘI JOC DE GLEZNE

Dar în același timp este un sentiment care aduce cu sine multe responsabilități. E în continuare o surpriză pentru mine, fiindcă nu am ținut niciodată spre așa ceva. Am fost întotdeauna eu însumi și lumea știe ce gândesc pentru că sunt sincer, încercând, în același timp, să nu rănesc pe nimeni.

După o vreme, bănuiesc că oamenii au început să observe asta și să-și spună: „Hei, ia te uită! Jens chiar e un tip integru. Fără scandaluri, fără povești compromițătoare. E de încredere. E mereu acolo. Te poți baza pe el!”

Să nu uităm că mă ajută un pic și accentul meu amuzant! Sunt doar speculații, nu pot spune cu certitudine de ce am devenit popular, dar cred că are de-a face cu toate acestea.

La mine, ce-i în gușă, și-n căpușă. Nu mă prefac. Nu port cercei cu diamante. Nu am tatuaje. Nu am vreun Porsche sau Ferrari în garaj. Sunt doar eu. Nu am crescut într-o lume materialistă. Așa că poate asta e explicația. Sunt atâtea crize în lumea asta. Și de-a lungul carierei mele, au existat destule probleme în sportul nostru. Lucrurile se mișcă și se schimbă cu o asemenea rapiditate, încât unii au probabil impresia că văd în mine o stabilitate. Sunt ca o stâncă în ocean. Valurile se izbesc de mine, dar eu rămân pe loc, neclintit. Există multe riscuri în viață, iar în sport sunt foarte multe scandaluri și dezamăgiri, dar eu cred că oamenii reacționează pozitiv la stabilitatea pe care eu o ofer.

Nu știu exact ce e, dar un lucru e cert: toată atenția asta m-a făcut să fiu mai motivat spre sfârșitul carierei și a contribuit la longevitatea ei.

Viața mea a fost o cursă nemaipomenită, pe bune. Iar când îmi amintesc pe unde am fost și prin câte am trecut, încă mă mai ciupesc pentru a mă asigura că nu visez. Am câștigat mai multe curse decât am crezut vreodată că e posibil, dar la fel de important, am călătorit prin mai multe locuri decât am crezut vreodată că o voi face și am cunoscut tot felul de oameni. Și în tot acest timp, băiețelul acela dintr-un orașel din Germania de Est a fost înăuntrul meu, cu ochii larg deschiși de uimire.

1. Copilăria în RDG

Deși regimul comunist dădea uneori bine pe hârtie, era, din păcate, pus în practică de către oameni.

- Doar să nu mă împuști în spate! Poți să fugi, dar, orice ai face, să nu mă împuști!

Asta obișnuia să-i spună tatăl meu, Egon, partenerului său de patrulă în fiecare noapte. Amândoi erau tineri soldați în armata Germaniei de Est. Tatăl meu s-a născut în 1946 și a fost printre primii copii născuți în noul stat comunist, apărut după divizarea Germaniei de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial. Și, deși toată copilăria sa, RDG și RFG au fost două state separate, granițele au rămas deschise.

Abia în 1961, când au început să construiască Zidul, oamenii au avut de luat decizii grele, iar câțiva au fugit disperați către vest. Asta se întâmpla pe când tata își făcea serviciul militar. În zilele noastre, când vorbim despre Zid, cei mai mulți se gândesc la Zidul Berlinului. Dar aceea era doar o bucată. În realitate, exista un sistem de bariere de-a lungul întregii granițe cu Germania de Vest.

Vedeți voi, în primele zile sub comunism, pe când încă lucrau la Zid, soldații patrulau mereu în perechi. Logica era ca, într-un fel, să se controleze unul pe altul. Iar dacă unul dintre ei încerca să scape, să fugă în vest, celălalt trebuia să tragă.

Și cum Dassow, unde locuia tata, era chiar la granița de la Marea Baltică, mulți soldați încercau să fugă. Însă problema cu această metodă era că, dacă vreunul dintre ei intenționa să fugă, de cele mai multe ori își împușca mai întâi partenerul, pentru ca acesta să nu poată trage după el.

Noapte de noapte, tata îi tot repeta partenerului său că nu avea să-l împuște, tocmai pentru a-l convinge pe acesta să nu tragă primul. O nebulă! Dar vremurile erau destul de bune.

Tata era ca majoritatea nemților, care, la rândul lor, sunt ca majoritatea oamenilor. Dacă le dai ocazia să aleagă unde vor să trăiască, cei mai mulți vor alege să rămână pe loc. Așa era și tata. Nu avea de gând să fugă, dar nici nu voia să fie împușcat pentru că rămânea în est.

Deși copilăria mea în Germania de Est este din ce mai mult de domeniul trecutului, după cum am spus, ea va rămâne mereu o parte din mine. E amuzant. Dacă faci socoteala, anii aceia înseamnă mai puțin de jumătate din viața mea. Dar au fost anii de formare, și vorbim despre o lume complet diferită de cea în care trăiesc astăzi copiii mei.

Ca mulți alții, încerc să-mi șterg din minte amintirile negative și să mă concentrez pe cele pozitive. Poate de aceea, după toți acești ani, nu îmi vin în minte prea multe lucruri rele despre trecutul meu în Republica Democrată Germană.

Practic, am avut o copilărie fericită și lipsită de stres. Doar că viața era mai lentă. Era trăită la o intensitate mai mică decât în zilele noastre. Și de aceea era mult mai relaxată. Iar asta se datora în parte și faptului că Dassow era un orașel mic. Îmi amintesc cum, în 1987, am sărbătorit aniversarea a 50 de ani de când Dassow primise oficial statutul de „oraș”. Până atunci, fusese considerat sat. Știu că atunci m-am gândit: „Ha! Adică sătucul ăsta este suficient de mare încât să fie considerat oraș?” Mie îmi părea în continuare destul de mic! Până atunci, nu mă gândisem niciodată la Dassow ca la ceva mai mult decât un sat, deoarece, ei bine, asta și era.

În copilărie mi-am petrecut cea mai mare parte din timp afară. Unde mi se părea că, în orice direcție aș fi făcut 20-30 de pași, ieșeam din sat. Atât de mic îmi părea Dassow pe atunci, chiar și prin ochii mei de copil. Aveam un magazin de pantofi, un magazin de haine, o florărie, un magazin de jucării, unul de ziare și papetărie, o alimentară și o brutărie. Și cam asta era tot. Mare parte din această situație se datora faptului că trăiam în Germania comunistă. Nu a existat niciodată concurență pe piață, așa că aveam câte un magazin pentru fiecare nevoie de bază. Dar în același timp, era și datorită faptului că așa era Dassow.

Însă nimic nu mă împiedica să am visuri mărețe. Primul dintre acestea a fost să devin astronaut. Să zbor în spațiu era cea mai mare aventură pe care mi-o puteam imagina. Acest vis era alimentat și de televiziunea comunistă, care documenta zborurile sovietice și aventurile lui Sigmund Jähn, și el din Germania de Est, care a devenit primul neamț ajuns în spațiu, atunci când s-a alăturat misiunii sovietice Intercosmos, în 1976. Jähn era considerat un erou și îmi închipui că cei mai mulți copii voiau la vremea aceea să fie astronauti.

Dar curând, am decis că spațiul nu era pe gustul meu, că mai bine mă fac inginer forestier, pentru că îmi plăcea foarte mult să-mi petrec timpul în aer liber. Visul acela a durat până am intrat la liceul sportiv din Berlin, unde am realizat repede că îmi va fi greu să-mi petrec viața în pădure dacă voiam să devin un sportiv de talie mondială.

Odată ce am intrat la liceu, m-am gândit că jurnalismul ar fi cel mai bun drum de urmat. Mereu mi-a plăcut să citesc, și, dacă vă vine să credeți, pentru o vreme am fost membru al clubului de poezie. Îmi plăcea și să scriu, așa că ideea de a lucra pentru vreo redacție de știri îmi făcea cu ochiul. Dar după căderea Zidului, totul s-a schimbat.

Înainte de asta, după cum spuneam, viața era mult mai simplă. Regimul comunist făcea tot ce-i stătea în puteri pentru a elimina competiția. Nu era nimeni stresat din cauza carierei sau a performanțelor sale. Pentru omul de rând, nu exista o

diferență semnificativă de statut între diferite profesii. Nu uitați că în Germania de Est, un inginer, un doctor sau un muncitor ca tata aveau toți cam același salariu. Tata era metalurg la o întreprindere care producea utilaje agricole, iar mama, Edith, era unul dintre fotografiile orașului.

Egon era copilul cel mare al familiei. Ca și mine, era un tip înalt și puternic ca un taur, dar spre deosebire de mine, era foarte tăcut. În copilărie, fusese un jucător de fotbal destul de bun, dar nu avusese niciodată ocazia de a face o carieră din asta, în principal din pricina responsabilităților pe care le avea la ferma familiei. Iar când a crescut, forța și fizicul său l-au îndreptat în mod firesc spre o carieră de muncitor.

Sincer să fiu, în copilărie nu am petrecut prea mult timp cu tata. De obicei pleca la muncă înainte ca eu să mă trezesc și se întorcea acasă pe la ora 5:00 după-amiaza. Uneori mai munceam pe lângă casă împreună cu el, dar am realizat repede că, de cele mai multe ori, venea de la serviciu total epuizat.

Pe mama o vedeam mai mult. Edith își aranja treburile în așa fel încât să lucreze doar 4 ore pe zi. Astfel putea avea grijă de noi, cei trei copii ai ei. Dimineața se trezea odată cu noi, ne făcea micul dejun, apoi pleca la muncă. După școală mergeam la ea la studio și ne apucam de teme cât își termina ea treaba. Apoi mergeam împreună spre acasă.

Părinții mei nu aveau slujbe mari și importante. Câștigau aproximativ 100 de mărci pe lună (echivalentul a 50 de dolari), mai puțin decât un doctor, de exemplu. Dar nu exista competiție, toată lumea știa că nu există nicio șansă să se îmbogățească prea curând. Această acceptare a stării de fapt ducea la mai puțină invidie decât vezi în zilele noastre, pentru că pur și simplu oamenii aveau mai puține lucruri pentru care să fie invidioși. Drept urmare toți erau mai prietenoși pe atunci. Și aveau mai mult timp de petrecut în grădină, vorbind cu prietenii, făcând un grătar sau încingând câte un joc cu mingea.

Ba mai mult, deși e greu de conceput în ziua de azi, consumerismul practic nu exista pe atunci. În primul rând

pentru că nu aveam opțiuni când venea vorba de diferite mărci de produse. Toate motocicletele erau MZ. Televizoarele erau Strassfurth, iar aparatele foto, Praktica. Povestea era aceeași pentru toate produsele: radiouri, pâine, zahăr, orice.

Existau doar două tipuri de mașini: una mică și una mare! Trabantul era mașina mică, iar Wartburg, cea mare, așa că oamenii nu erau obsedați de producător, model sau mărimea mașinii.

La fel ca orice altceva, mașinile ajungeau greu în Germania de Est. Atât de greu încât procedura standard era ca, atunci când se naștea un copil, părinții acestuia să îi treacă numele pe o listă de așteptare. Astfel, atunci când copilul împlinea 16 sau 17 ani, îi venea rândul și primea mașina.

Părinții mei aveau trei copii: Ronny, fratele meu mai mare, eu și Cornelia, sora mea. Pentru că făceam parte din clasa muncitoare, nu ne-au dat niciodată banii afară din casă și abia când am împlinit 15 ani mi-a venit și mie rândul la mașină. Dar aveam tot ce ne trebuia.

Faptul că am crescut în Dassow mi-a oferit o experiență oarecum diferită, fiindcă satul nostru era la granița dintre cele două Germanii. Astfel, eram mult mai conștienți de diferențele dintre cele două culturi. Dacă ne orientam antenele în direcția potrivită, puteam chiar să prindem câteva posturi de radio și televiziune din vest. Dar trebuia să avem mare grijă ca poliția să nu vadă încotro erau îndreptate, altfel veneau și ne băteau la ușă!

Cu toate acestea, familia mea avea prea puține regrete cu privire la viața în Germania de Est. Tata își făcuse un rost în Dassow. De acolo provenea. Acolo o cunoscuse pe Edith. Acolo i se născuseră copiii. Acolo își avea slujba. Nu-mi amintesc să fi fost vreodată nefericit, din punctul lui de vedere nu avea de ce. Când mă gândesc la asta, îmi dau seama că părinții mei au fost întotdeauna echilibrați și au privit lucrurile prin prisma unor principii sănătoase.

Deși n-au încercat niciodată să fugă din Germania de Est, nici nu au îmbrățișat cu entuziasm regimul comunist, la un moment

dat chiar au refuzat să devină membri de partid. Desigur, cu consecințele de rigoare: tata nu a putut obține anumite slujbe și nu a dat bine nici la dosarul meu de înscriere la școala sportivă, câțiva ani mai târziu. Dar Egon spunea mereu „Jens, dacă o iei pe scurtătură, vei obține avantaje pe termen scurt. Fii sincer cu tine însuși și gândește-te la viitor.”

Tata știa foarte bine că, dacă ar fi trecut granița, ar fi fost un nimeni. Ar fi trebuit să o ia de la zero și nu exista nicio garanție că viața sa ar fi fost mai bună sau că ar fi făcut mai mulți bani. Multor oameni le-a fost chiar mai rău după ce au dezertat.

Legat de asta, îmi amintesc cum, atunci când a căzut Zidul, oamenii spuneau „Ei bine, acum avem libertate, dar n-avem bani pentru a ne bucura de ea!” Și aveau dreptate. Teoretic, aveai libertatea să strângi tot și să pleci în Hawaii dacă voiai, dar, practic, nu aveai bani nici să treci strada.

După căderea Cortinei de Fier, am realizat destul de repede că, da, exista potențial pentru o viață mai bună, dar nu pentru toată lumea. Era mai mult stres și aveam mai multe responsabilități. Trebuia să muncim din greu.

În Germania de Est nu trebuia să muncești cine știe ce. Nu te concedia nimeni. Nu exista șomaj. Vă imaginați așa ceva în zilele noastre? Chiar dacă erai leneș sau foarte prost, statul tot îți oferea un loc de muncă. Acesta era unul dintre avantajele comunismului.

Deși regimul dădea (uneori) bine pe hârtie, din păcate, era pus în practică de către oameni. Așa că, inevitabil, s-a dus naibii. Așa stau lucrurile cu oamenii. Ideea era ca toată lumea să muncească din greu pentru binele colectiv. Știți voi, din proprie conștiință și bună-voință, lumea avea să se străduiască să fie mai bună. Cei mai puternici se vor uni și îi vor trage după ei pe cei mai slabi. O idee frumoasă, din punct de vedere teoretic, dar în practică nu s-a întâmplat așa.

Viața era departe de a fi roz. Era plină de propagandă și supraveghere, statul controla fiecare aspect al vieții individului. Oficial, era ilegal să ascuți posturi de radio sau să vezi filme din

vest, cu toate că aveam acces la anumite filme, cărți și muzică autorizate. Părinții mei erau destul de relaxați în privința asta și ne lăsau să vedem filmele din vest. Doar că trebuia să promitem să nu vorbim despre asta a doua zi la școală. Cum spuneam, dacă antenele de radio sau TV erau îndreptate în direcția greșită – către vest – poliția îți apărea imediat la ușă. De cele mai multe ori, trebuia să îndreptăm antenele către est, deși știam că semnalul nu era la fel de bun. Dacă antena era către est, era imposibil să prinzi semnal bun din vest.

Era destul de înspăimântător. Îmi amintesc cum, într-o zi, la vreo 10 ani după căderea Zidului, tata asculta Radio Hamburg și lucra în garaj. Deodată, pe stradă a apărut o mașină de poliție și tata a sărit ca ars. A fost pur și simplu din reflex. „Dumnezeule mare!” a spus el. „Îți vine să crezi că și după atâția ani, încă mi-e frică să ascult alt post de radio?” Vă imaginați cât de terorizat fusese. Cât de puternice fuseseră teama și controlul. „Acum răd de mine însumi”, spune el, „nu-mi vine să cred că e încă în mine”.

În zilele în care erau alegeri, dacă nu votam până la prânz, poliția ne bătea la ușă. Îmi amintesc de bunica Frieda, care era un pic mai rebelă. Și uitucă, așa că pur și simplu uita de alegeri. Era puternică, dură ca piatra și mereu muncea la fermă. Așa că se dădea ocupată, hrănea păsările sau făcea vreo altă treabă și apărea poliția să o ia la vot. Frieda avea trei surori care locuiau în Germania de Vest și, cu toate că i se impusese să taie orice legătură cu ele, ea nu acceptase niciodată și continuase să corespundea cu ele. Firește, acest lucru nu era privit cu ochi buni. Circulau scrisori între cele două țări și de Crăciun primeam scrisori și pachete de la rudele din vest, dar sunt sigur că erau deschise și citite de vreun ofițer de la vamă înainte să ni le livreze.

Bunica spunea mereu lucrurilor pe nume. Îmi amintesc că la școală ne-au învățat că, după separarea celor două țări și ridicarea Zidului, toți țărani și-au donat pur și simplu utilitățile colectivelor. Dar Frieda susținea altceva. „Ba nu”, spunea ea. „Ei au venit la trei dimineața și au luat totul! Nu ne-au întrebat nimic. Pur și simplu au venit și au luat totul!”

Abia pe la 22 de ani am aflat că, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, Hitler și Stalin semnaseră un pact de neagresiune și împărțiseră Polonia. Nu ne învățaseră asta la școală! Nouă ne spusese că Hitler a atacat Polonia și că bunul și înțeleptul Stalin a intrat prin estul Poloniei pentru a salva cât mai mulți polonezi din mâinile naziștilor. Ceea ce nu ne-au spus este că, atunci când trupele naziste și cele rusești s-au întâlnit în centrul Poloniei, au ținut parade împreună, apoi au divizat țara în două și au împărțit prada de război. Nu, asta nu ne-au spus la școală!

Abia după căderea Zidului, când copiii mei erau deja la școală, am aflat ce se întâmplase de fapt. Îmi amintesc că am mers la bibliotecă să citesc adevărul despre Al Doilea Război Mondial și am rămas cu gura căscată. Mințiseră o generație întreagă!

Ce am învățat din toate acestea? Că învingătorii scriu cărțile de istorie. Așa e în viață. Și așa e și în ciclism. Iar în copilăria mea din Germania de Est, învingătorul era regimul comunist!

Așa că, evident, lucrurile nu erau prea grozave în RDG. Și uitându-mă acum în urmă, cred că am fost destul de norocos că am avut parte de profesori înțelegători. Faptul că părinții mei nu aveau carnet de partid și că aveam rude în Germania de Vest nu mi-a fost de ajutor la liceul sportiv. Și nici faptul că, încă de mic, micul „Jensie” spunea tot ce-i trecea prin minte.

Dar, din fericire, dirigintele meu, Dieter Richnow, mă plăcea și era conștient că ceea ce se preda la școală nu era adevărul adevărat. Obişnuiam să spun „Ah, nu! Bunica spune că statul a venit și le-a luat utilajele!” Bineînțeles că, oficial, nu putea fi de acord cu mine și la clasă trebuia să spună chestii precum „Ah, nu, statul n-ar face niciodată așa ceva!” Dar nu mi-a făcut niciodată raport. Dacă ar fi făcut-o, probabil că m-ar fi exmatriculat, m-ar fi trimis pur și simplu acasă! Și cu asta, basta, gata cu școala.

Dar, după cum spuneam, ce îmi amintesc cel mai bine despre viața în Germania de Est este cât de relaxată era. Cel puțin din punct de vedere al stresului, vechiul sistem avea succes,

deoarece, ei bine, ideea de stres nici nu exista. Iar asta a avut impact asupra felului în care mi-am privit situația financiară mai târziu, ca profesionist.

Poate că, dacă aș fi fost mai tenace sau dacă aș fi schimbat mai des echipele, aș fi ajuns mai bogat. Dar întotdeauna am fost fericit, indiferent unde eram și cât câștigam la momentul respectiv. Sigur că probabil am ratat câteva oportunități de a câștiga mai mult, dar de cele mai multe ori acestea aduceau cu ele mai mult stres, ceea ce am încercat dintotdeauna să evit.

Iar asta mă aduce înapoi la educația primită, deoarece când vine vorba de bani, mereu am fost de părere că dacă am suficient, de ce să am nevoie de mai mult? E ca și cum m-aș întreba de câte paturi am nevoie ca să dorm. De ce aș avea nevoie de o casă cu 15 dormitoare?

Abia după ce am început să am copii am devenit mai materialist. Să crești șase copii în Berlin te face să devii mai conștient de bani. Costul întreținerii a șase copii îți impune anumite constrângeri financiare. Cu toate acestea, chiar și cu presiunile care creșteau, am încercat să păstrez un echilibru între partea financiară și restul. Sigur, îmi doream un venit decent, dar nu în detrimentul timpului petrecut cu familia.

2. Debutul în ciclism

Datorez totul porcilor!

Jens văzut de Jan Schaffrath (coleg de școală cu Voigt, fost ciclist profesionist și director al echipei Etixx--Quick-Step):

Îl știu pe Jens de când avea opt sau nouă ani. Ne-am născut în același an și aceeași zi, și, datorită sportului, ne-am cunoscut încă din copilărie. Amândoi am început cu atletismul și, încă de la o vârstă fragedă, ne băteam pentru victorie la cursele de cross-country. Câțiva ani mai târziu ne-am reîntâlnit la liceul sportiv și relația noastră s-a consolidat.

Inițial, lui Jens i-a fost destul de greu la liceul sportiv. Venea de la țară, nu avea pe nimeni în Berlin și îi era dor de ai lui. Eu locuiam în Berlin, așa că, spre deosebire de el, la sfârșitul zilei mergeam acasă, nu la cămin. Dar familia mea l-a primit cu brațele deschise așa că, mai ales în primul an, venea de multe ori acasă cu mine.

În acel prim an s-a chinuit destul de mult să-și păstreze locul la școală. Mediul era extrem de competitiv și uneori se mai iscau bătăi. Îl tot încurajam, pentru că știam că e mai puternic decât majoritatea tipilor de acolo, dar a fost greu. Însă, la finalul anului, Jens a reușit să ia toate probele și să-și păstreze locul, în timp ce mulți alții au fost trimiși acasă. Pur și simplu și-a dorit mai mult decât ei să rămână.